

15.11.2018

Tekniikka ja ympäristö / Väylänpito
Soile Knuuti

Uudenmaan ELY-keskus
Kirjaamo
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö 12.11.2018 (JUDELY/1127/2018)

Lausunto Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskevasta YVA-selostuksesta

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt lausuntoa Helen Oy:n suunnitteleman Tattarisuon lämpölaitoksen YVA-selostuksesta. Liikennevirasto toteaa, että liikennevaikutusten arviointi on toteutettu riittävällä tavalla.

Hankealueen lähiympäristön asukkaat ovat huolissaan hankkeen vaikutuksista liikenneturvallisuuteen. Lisäksi YVA-selostuksessa on tuotu esiin, että hankkeen lähiympäristössä liikenne tulee kasvamaan lähivuosina ja -vuosikymmeninä myös muiden kuin lausuttavana olevan hankkeen johdosta. Tästä syystä Liikennevirasto pitää tärkeänä, että hankkeen jatkosuunnittelussa kiinnitettäisiin erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen.

Mikäli hankkeessa on tarpeen sijoittaa tiealueelle rakenteita, noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Lisäksi tulee noudattaa Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (https://julkaisut.liikennevirasto.fi/pdf8/lm_2018_tiealueen_johdot_web.pdf).

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Uudenmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

vt. yksikön päällikkö

Susanna Koivujärvi

ympäristöasiantuntija

Soile Knuuti

Jakelu Liikenneviraston kirjaamo
Uudenmaan ELY-keskuksen kirjaamo

Tiedoksi Anne-Mari Haakana Liikennevirasto
Tuula Säämänen Liikennevirasto
Laura Kuistio Liikennevirasto

Lausunto

2 (2)

LIVI/1322/06.00.03/2018

13.11.2018

Arto Kärkkäinen

Uudenmaan ELY-keskus, L-vastualue

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Asian LIVI/1322/06.00.03/2018 asiakirja

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus

Soile Knuuti

16.11.2018 06:30:24

Proxy

16.11.2018 06:29:34

Susanna Koivujärvi

16.11.2018 08:48:54

Proxy

16.11.2018 08:48:23

Uudenmaan ELY

PL 36

00521 HELSINKI

Lausuntopyyntö 12.11.2018 UUDELY/1127/2018

Asia

Lausunto Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on vastaanottanut Uudenmaan ELY:n lausuntopyynnön UUDELY/1127/2018), joka koskee Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostusta. Tukes on antanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta aiemmin lausunnon 20.2.2018.

Lämpökeskuksen toteuttaminen vaatii hankealueen, joka mahdollistaa kauko-
lämpöteholtaan noin 130 MW:n lämpökeskuksen ja sen vaatiman poltto-
ainelogistiikan. YVA:ssa tarkasteltiin Tattarisuon alueelta kahta sijoitusvaihto-
ehtoa, joissa molemmissa alavaihtoehtoina ovat a) biomassa tai b) biomassa ja
jäteperäisen kierrätyspolttoaineen käyttö lämpökeskuksen polttoaineena.

Hankkeelle esitetään kolme eri vaihtoehtoa:

VE0 hanketta ei toteuteta

Hanketta ei toteuteta Tattarisuolle. Uusi biolämpökeskus toteutetaan jonnekin muualle Helsingin alueelle ja sen ympäristövaikutukset arvioidaan erikseen.

VE1 pohjoinen

Sijoitusvaihtoehto VE1 pohjoinen sijoittuu Suurmetsän kaupunginosaan, Tattarisuon teollisuusalueen koilliskulmaan. Sijoitusvaihtoehdon VE1 alue on pohjois- ja itäosaltaan metsää osin ja lounaisosaltaan pienteollisuusaluetta. Sijoitusvaihtoehtoa VE1 lähimmät nykyiset asuinalueet ovat Puistola ja Alppikylä. Lahdenväylä (vt4) kulkee noin 400–500 metrin etäisyydellä VE1 pohjoisen itäpuolella. Pohjoisessa sijoitusvaihtoehto VE1 rajautuu Suurmetsäntiehen.

VE2 eteläinen

Sijoitusvaihtoehto VE2 eteläinen sijoittuu välittömästi Tattarisuon teollisuusalueen eteläpuolelle ja Malmin lentokentän itä-länsisuuntaisen kiitoradan itäpäähän. Sijoitusvaihtoehto VE2:n suunnittelualue on osittain metsää ja osittain lentokenttäaluetta. Sijoitusvaihtoehto VE2 eteläistä lähimpänä olevat nykyiset asuinalueet ovat Alppikylä ja Jakomäki. VE2 eteläinen rajautuu itäosastaan Tattariharjuntiehen. Lahdenväylä sijaitsee osin alle 200 metrin etäisyydellä vaihtoehdon itäpuolella.

Alavaihtoehdot a ja b

Lämpökeskuksen polttoaineena voidaan käyttää joko pelkkää biomassaa tai biomassaa ja jäteperäistä kierrätyspolttoainetta. Molemmissa sijoituspaikka-

vaihtoehtoissa tarkasteltiin alavaihtoehtoina pelkkää a) biomassaa ja b) biomassaa ja kierrätyspolttoainetta käyttävää lämpökeskusta. Selvityksen mukaan polttoainevalinnoilla ei todettu olevan vaikutusta hankkeen toteuttamiskelpoisuuteen.

Tukes toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Molemmat sijoitusvaihtoehdot VE1 pohjoinen ja VE2 eteläinen sijoittuvat välittömästi luokitellun pohjavesialueen länsipuolelle. Sijoitusvaihtoehtojen alueilta ei ole pohjaveden virtausyhteyttä luokitellun pohjavesialueen suuntaan eivätkä hankevaihtoehdot aiheuta vaikutuksia luokitelluille pohjavesialueille.

Kummankaan sijoitusvaihtoehdon välittömässä läheisyydessä ei ole selostuksen mukaan ns. herkkiä kohteita, kuten esim. päiväkoteja. Lähin merkittävä kokoustila sijaitsee alle 200 m etäisyydellä vaihtoehdosta VE1. Tässä Esikois-lestadiolaisten rukoushuoneessa järjestettävissä tapahtumissa käy viikonloppuisin useita satoja henkilöitä, myös paljon lapsiperheitä. Vaihtoehdosta VE1 seuraava herkkä kohde on 350 m etäisyydellä sijaitseva päiväkotitoiminta. Vaihtoehdossa VE2 lähin herkkä kohde on noin 400 metrin etäisyydellä (Helsingin kaupungin tukiasunnot).

Vaihtoehdon VE1 lähimmät asuintalot sijaitsevat noin 200 m etäisyydellä Alppikylässä. Vaihtoehdon VE2 lähin asutus sijaitsee noin 400 metrin etäisyydellä.

Selostuksen suuronnettomuusvaarojen arvioinnissa kummassakin sijoitusvaihtoehdossa mahdollisten polttoaineiden (kevyt polttoöljy ja biomassa) tulipalossa muodostuvan merkittävän lämpösäteilyn vaikutusalue rajautuu pääosin lämpökeskuksen alueelle.

Tehdyn selvityksen mukaan merkittävimmän ympäristöön kohdistuvan vaaralliseksi luokiteltujen kemikaalien vaikutuksen aiheuttaa ammoniakkiveden vuoto ja siitä seuraava ammoniakkipitoisen kaasun leviäminen. Arvioidussa vuodossa AEGL-2 (10 min ja 30 min) pitoisuus ylittyy 170 metrin etäisyydelle ja AEGL-3 (30 min) 55 metrin etäisyydelle.

Vaihtoehdossa VE1 ammoniakkiveden vuodon vaikutusalueen läheisyydessä sijaitsee asutusta ja kokoontumistila. Vaihtoehdon VE2 kaasupilven vaikutusalueella ei sijaitse asutusta tai herkkiä kohteita.

Molemmissa vaihtoehtoissa ammoniakkiveden vuotoalueen merkittävä vaikutusalue ulottuu suunnitellun lämpökeskuksen alueen ulkopuolelle, ulottuen pienteollisuusalueille. Muutoin kemikaalien aiheuttamien onnettomuuksien ei katsota aiheuttavan merkittävää vaaraa alueella asutukselle tai erityisille herkille kohteille. Vaihtoehto VE2 on ammoniakkivesivuodon vaikutusalueen kannalta suositeltavampi läheisen asutuksen ja herkkien kohteiden osalta.

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 8 §:ssä (valintavelvollisuus) todetaan seuraavasti:

Vaarallisista kemikaaleista ja räjähteistä aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi toiminnanharjoittajan on, silloin kun se on kohtuudella mah-

28.11.2018

990/36/2018

dollista, valittava käyttöön olemassa olevista vaihtoehdoista vähiten vaaraa aiheuttava kemikaali, räjähdde tai menetelmä. Toiminnanharjoittajan tulee arvioida, voiko ammoniakkiveden korvata esim. urealla lämpökeskuksen prosessissa.

Mikäli lämpökeskus tullaan sijoittamaan Tattarinuolle, tulee kaavoituksella varmistaa, ettei valitun vaihtoehdon välittömään läheisyyteen tule asutusta tai muita herkkiä kohteita.

Leena Ahonen
ryhmäpäällikkö

Erkki Teräsmaa
ylitarkastaja

Jakelussa mainitut

Tukes
990136/2018

Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskeva ympäristövaikutusten arviointiselostus

Lausuntopyyntö

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat - vastuualue, pyytää jakelussa mainituilta lausuntoa Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskukseen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Lausunnot tulee toimittaa **kuulutusaikana viimeistään 14.1.2019**.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat - vastuualue toimii hankkeessa YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena. Lisätietoja antaa ylitarkastaja Leena Eerola, puh. +358 295 021 380.

Arviointiselostus ja kuulutus löytyvät osoitteesta:

www.ymparisto.fi/tattarisuonlampokeskusYVA

Asiakirjoja ei lähetetä paperisena.

Asiakirjan on sähköisesti hyväksynyt tarkastaja Leila Laine.

JAKELU

Helsingin kaupunki, kaupunginhallitus, helsinki.kirjaamo@hel.fi
Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala, kaupunkiymparisto@hel.fi
Helsingin kaupunginmuseo, helsinki.kirjaamo@hel.fi
Helsingin pelastuslaitos, helsinginpelastuslaitos@hel.fi
Sipoon kunta, kunnanhallitus, kirjaamo@sipoo.fi
Sipoon kunta, ympäristönsuojelu, ymparistonsuojelu@sipoo.fi
Vantaan kaupunki, kaupunginhallitus, kirjaamo@vantaa.fi
Vantaan kaupunki, ympäristökeskus, ymparistotarkastajat@vantaa.fi
Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat, kirjaamo.etela@avi.fi
Liikennevirasto, kirjaamo@liikennevirasto.fi
Liikenteen turvallisuusvirasto, kirjaamo@trafi.fi
Museovirasto, museovirasto.kirjaamo@museovirasto.fi
Suomen Luonnonsuojeluliitto, lausunnot@sll.fi
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, TUKES, kirjaamo@tukes.fi
Uudenmaan liitto, toimisto@uudenmaanliitto.fi
Gasum Oy, asiakaspalvelu@gasum.com
Fingrid Oyj, kirjaamo@fingrid.fi

TIEDOKSI

Helen Oy, melina.laine@helen.fi
Ramboll Finland Oy, joonas.hokkanen@ramboll.fi

30.11.2018

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

HEL 2018-002081 T 11 01 05

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalta lausuntoa Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (UUDELY/1127/2018).

Kaupunkiympäristötoimialan palvelut ja luvat palvelun ympäristönsuojeluyksikön päällikkö, jolle kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvien yhteyslausekantojen antaminen on delegoitu (kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 18.5.2018, § 103.) päättää antaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavan lausunnon.

Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostus on pääosin laadittu laadukkaasti ja lähtökohtaisesti merkittävimmät ympäristövaikutukset on tunnistettu hyvin. Arvioinnissa esitetty kahden eri vaihtoehdon nykytilankuvaukset ovat selkeitä, mikä on mahdollistanut eri osa-alueiden asianmukaisen ja paikoin seikkaperäisen vaikutusarvion. Käytetyt arviointimenetelmät on perusteltuja ja antavat kokonaiskuvan hankkeen eri toteutustilanteista, eli alkaen lämpökeskuksen rakentamisesta tilanteeseen, kun lämpökeskus on toiminnassa.

Ilmastovaikutukset ja vaikutukset luonnonvarojen käyttöön on arvioitu varsin suppeasti, kun osa-alueita vertaa muihin vaikutusarviointeihin. Biolämpölämpökeskuksen toteuttamista on perusteltu Helsingin hiileneutraalisuustavoitteella, jossa nykyisille voimalaitoksille tulee etsiä korvaavia tuotantomuotoja. Paikallisesti hanke on herättänyt huolta nykyisissä asukkaissa, jolloin hankkeen kollektiivista hyväksyttävyyttä olisi mahdollisesti voinut perustella, mikäli ilmastovaikutuksien arvioinnissa olisi voitu laajemmin ja konkreettisemmin osoittaa myönteisiä vaikutuksia ilmastopäästöjen vähentämisen kautta.

30.11.2018

Terveysvaikutuksien arvioinnissa on tunnistettu hankkeen aiheuttamiksi vaikutuksiksi melu ja ilmapäästöt. Arvioinnissa on todettu, että lämpökeskuksen toiminnasta ei aiheudu terveydellisiä vaikutuksia alueen asukkaille, koska terveydensuojelun annettujen ohje- ja raja-arvot eivät ylitä. Suorien ja todettavien terveysvaikutuksien osalta arvio pitää paikkansa, mutta painoarvoa tulisi asettaa tästä huolimatta lämpökeskuksesta aiheutuvien haittojen lieventämiseen ja niitä olisi voinut korostaa enemmän.

Arviointiselostusta varten tehdyssä meluselvityksessä on mainittu melunhallinta, eli torjuntakeinoja tärkeimmille melulähteille. Nämä melunhallintakeinot tulee ottaa huomioon myöhemmissä lupavaiheissa. Lisäksi arviointiselostuksessa olisi ollut tarpeen sisällyttää arvio lämpökeskuksen toimintaan liittyvistä toiminnoista, kuten polttoaineen purusta ja ylitemurskaimen käytöstä, joista voi mahdollisesti aiheutua iskumais- ta melua.

Luontovaikutusten arviointi on tehty riittävän huolellisesti ja yksityiskoh- taisesti. Arviota tehtäessä ei kuitenkaan ole ollut käytettävissä kuin en- nakkotietoja ympäristöpalveluiden teettämän vuoden 2018 liito-orava- selvityksestä. Valmiin selvityksen ydinaluerajaukset muuttavat arvioita- vaa tilannetta ja vaikuttavat myös ympäristöpalveluiden käsitykseen vaihtoehtojen 1 ja 2 vaikutuksista eliöstöön ja luonnon monimuotoisuu- teen. Tuorein tieto liito-oravan ydinalueista on esitetty kuvassa 1.

30.11.2018

Kuva 1. Hankealueille ja niiden läheisyyteen sijoittuvat liito-oravan ydinalueet vuosien 2016-2018 tilanteen mukaisesti.

Hankealue VE1 rajoittuu suoraan ja osuu vähäiseltä osin päällekkäin liito-oravan ydinalueen kanssa ja sen toteuttaminen heikentäisi liito-oravan yhteyksiä kaakon suuntaan. Tämä ydinalue on aiemmin heikentynyt eteläreunaltaan luonnonhoitosuunnitelman mukaisessa päätehakuussa. Suurmetsäntien pohjoispuolinen metsäalue tarjoaa kuitenkin kiertoreitin, ellei sille kaavoiteta rakentamista.

Myös hankealueella VE2 on liito-oravaan kohdistuvia vaikutuksia, mikä ilmenee epäsuorasti selostustekstissä metsäistä yhteyttä käsiteltäessä. Hankealue sijaitsee noin 1,5 kilometrin päässä koilliseen Sepänmäessä Malmin lentokentän lounaispuolella sijaitsevasta jo v. 2016 asutusta reviiristä ja runsaan kilometrin päässä etelään VE1:n vieressä sijaitsevasta edellä mainitusta v. 2018 asutusta reviiristä. Nuorten liito-oravien leviittäytymistavat huomioon ottaen matkat eivät ole saavuttamattomia. Tattariharjuntien pohjoispuolinen reunapuusto on niukkaa, ja itä-länsisuuntaisen kiitotien suoja-alueella on vain pensaikkoa, joka katkaisee

30.11.2018

puustoisien yhteyden, mutta mahdollistaneen liito-oravien levittäytymisen paremmin kuin rakennettu ympäristö.

Uusien tietojen valossa ympäristöpalvelut katsoo, että sekä VE1 että VE2 vaikuttavat kohtalaisesti luonnon monimuotoisuuteen. Kumman tahansa vaihtoehdon toteutuminen asettaa Malmin seudun asemakaavotukselle ja luonnonhoidon suunnittelulle kompensatiovelvoitteita, jotka voidaan hyvällä suunnittelulla toteuttaa. Tämä voi merkitä tarvetta 1) säilyttää nykyisen lentokentän ja Tattarisuon teollisuusalueen välinen metsä laajempaan kuin kaavarungossa eli kokonaan tai lähes kokonaan nykyisessä laajuudessaan ja 2) vahvistaa latvusyhteyttä tuki-istutuksien etenkin Tattariharjuntien suuntaisesti.

Hankkeen molemmissa vaihtoehdoissa lämpökeskuksen toteuttaminen vaikuttaa myös alueen nykyisten ja tulevien asukkaiden virkistysmahdollisuuksiin. YVA-selostuksessa on tunnistettu nämä vaikutukset ja osoitettu lieventämistoimenpiteitä. Alppikylän ja myöhemmin todennäköisesti rakentuvan Malmin lentokentän alueiden viihtyisyys ja virkistyskäyttö on keskiössä, kun asuinrakentamisen myötä alueet tiivistyvät ja asukkaita tulee lisää. Myös terveyshaittojen ennaltaehkäisyn kannalta on oleellista pyrkiä siihen, että toteutuessaan lämpökeskuksen toiminta kaventaa virkistyskäyttämällisyyksiä mahdollisimman vähän ja asettuu muuhun rakennettuun ympäristöön luontevana osana kokonaisuutta.

Muihin arvioitaviin ympäristön- ja ympäristöterveydensuojelullisiin vaikutuksiin ja esitettyihin arviointimenetelmiin ei Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisella ole huomauttamista.

Lisätiedot

Juha Korhonen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32008
juha.korhonen(a)hel.fi

Tanja Rajamäki, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32096
tanja.rajamaki(a)hel.fi

Päivi Kippo-Edlund
yksikön päällikkö

Mika Penttilä/ Maankäyttö ja ympäristö

10.1.2019

Kirjaamo
PL 36
00521 Helsinki
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Viite: UUDELY/1127/2018

Lausunto Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Fingrid Oyj kiittää mahdollisuudesta lausua hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Fingrid Oyj:llä ei ole huomautettavaa arviointiselostuksesta.

YVA:n osalta hankkeessa yhteyshenkilönä toimii Mika Penttilä 030 395 5230.

Ystävällisin terveisin

FINGRID OYJ
Maankäyttö ja ympäristö

Mika Penttilä
projektipäällikkö

Lausunto

14.01.2019

MV/186/05.02.01/2018 1 (3)

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PI 36
00521 HELSINKI

Viite UUELY/1127/2018

Asia **HELSINKI, Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskeva ympäristövaikutusten arviointiselostus**

Museovirasto on perehtynyt YVA-selostukseen (Helen Oy/Ramboll, 7.11.2018) ja antaa lausuntonaan seuraavan.

HANKKEEN JA ARVIOINNIN LÄHTÖKOHDAT

Tattarisuon lämpökeskushankkeen tavoitteena on teknistaloudellisesti kilpailukykyinen lämpökeskus, joka täyttää ympäristövaatimukset ja mahdollistaa Helen Oy:n kehitysohjelman mukaiset päästövähennykset sekä uusiutuvan energiantuotannon. Lämpökeskus on yksi Hanasaaren voimalaitoksen tuotantotehoa korvaavista biolämpökeskuksista. Mikäli se käynnistyy ensimmäisenä, käytön arvioidaan alkavan 2025. Asemakaavoitus on tarkoitus aloittaa ympäristövaikutusten arviointiprosessin jälkeen

Hankkeella on kolme vaihtoehtoa. VE0:ssa hanketta ei toteuteta, VE1 pohjoinen sekä VE2 eteläinen perustuvat sijaintiin. Kahdessa toteutusvaihtoehdossa on polttoaineena pelkästään biomassaa tai biomassaa ja kierrätyspolttoainetta (50%). Pohjoinen sijoittuu Suurmetsän kaupunginosaan, Tattarisuon teollisuusalueen koilliskulmaan, eteläinen välittömästi Tattarisuon teollisuusalueen eteläpuolelle ja osin Malmin lentokentän alueelle itä-länsisuuntaisen kiitoradan itäpäähän

Hankkeen vaikutukset arvioidaan rakentamisen aikaisina, lämpökeskuksen käyttöönoton tilanteessa 2025 sekä Malmin lentokentän kaavarungon mukainen rakentaminen ennakoitujen. Vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan muutoksen suuruuden ja vaikutuskohteen herkkyyden perusteella.

Kokonaisuutena tarkastellen VE1 olisi haitallisempi mm. asutuksen kannalta. Molemmat vaihtoehdot todetaan kuitenkin toteutuskelpoisiksi ottaen huomioon käytettävissä olevat keinot haitallisten vaikutusten lieventämiseen. Kaavatilanteen kannalta hankkeen tuottamat muutokset todetaan molemmissa vaihtoehdoissa kielteisiksi, koska alueen kaavoitus ei ole hankkeen mukaista. Asemakaavamuutoksessa on perusteltava yleiskaavasta poikkeava käyttötarkoitus.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön aiheutuvat erityisesti 50 m korkeasta kattilalaitoksesta ja 80 m korkeasta savupiipusta. Arviointi on kohdistettu ajallisesti käyttöönottoon sekä toimintavaiheeseen, jolloin alueelle suunniteltu asuntorakentaminen on toteutettu. Kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten todetaan olevan VE1 pohjoisessa

merkittävyydeltään vähäisiä Malmin lentokenttäalueen RKY-alueen kannalta näkyvyyden ja etäisyyden perusteella.

VE2 eteläisessä vaikutukset olisivat puolestaan merkittävyydeltään suuria, koska lentoaseman keskeiset rakennukset olisivat vain noin 300 m päässä lämpökeskuksesta. Avoimessa lentokenttäympäristössä lämpökeskus muodostuisi hallitsevaksi elementiksi. Kaavarungon mukaisten asutuskortteleiden rakentamisen myötä tilanne kuitenkin muuttuisi. Uuden kaupunkirakenteen rinnalla lämpökeskuksen hallitsevuus vähenisi ja kerrostalot estäisivät pitkiä näkymiä.

Mikäli Malmin lentokenttätoiminta tulevaisuudessa jatkuisi, todetaan VE0 ainoaksi vaihtoehdoksi.

Kulttuuriympäristön kannalta on lisäksi otettu huomioon pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteet, Aurinkomäen kartanotila peltoineen ja Fallkullan tila. Vaihtoehtoisilla hankealueilla ei sijaitse tunnettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä tiloille ei kohdistu näkymävaikutuksia.

MUSEOVIRASTON KANTA

Vaikutukset on arvioitu kattavasti ympäristön eri osa-alueille, mm. maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen sekä maisemaan ja kulttuuriympäristöön.

Arviointiselostuksessa on asianmukaisesti tuotu esille Malmin lentoaseman rakennusperintölain (2010/498) mukainen suojeluasia sekä päätöstä koskevan valituksen käsittely parhaillaan ympäristöministeriössä.

Helsingin uuden yleiskaavan hyväksymispäätöksen valituskäsittely KHO:ssa ei sen sijaan ole enää kesken, kuten selostuksessa todetaan, vaan KHO on antanut päätöksensä 8.11.2018. Sen mukaan Malmin lentoaseman alueidenkäytön suunnittelussa kiitorata-alueen täyttä avoimuutta ei pidetä välttämättömänä kulttuuriympäristöarvojen säilyttämiseksi. Lisäksi on katsottu, että RKY-merkintä on otettavissa huomioon rakennusoikeuden mitoittavassa asemakaavoituksessa.

Museoviraston näkemyksen mukaan yleiskaava kohdistaa kuitenkin alueelle niin suuret rakentamispaineeet, ettei asemakaavassa ole mahdollista päästä rakennusoikeudeltaan kohtuulliseen, olevan ympäristön ominaispiirteet riittävästi huomioivaan ratkaisuun. Lentotoiminnan lisäksi kentän rakennetun kulttuuriympäristön luonne olisi säilytettävissä parhaiten virkistysalueena. Taajamatoimintojen alueena kentän rakennetun kulttuuriympäristön keskeisten piirteiden säilyttäminen mahdollistaisi rakentamista lähinnä RKY-rajauksen eteläosaan Nallenmäen alueelle.

YVA-selostuksen lähtöoletuksena on, että Malmin lentoaseman valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön arvot ja tiivis kaupunkirakenne voidaan sovittaa yhteen maakuntakaavan edellyttämällä tavalla siten kuin uusi yleiskaava ja asemakaavoitusta pohjastava kaavarunko osoittavat. Lentoaseman kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten merkittävyyden arviointi on siten suhteutettu RKY-alueen luonteen muuttumiseen lentokentästä asuinalueeksi. Samalla logiikalla asutuskortteleiden rakentaminen nähdään lämpökeskuksen maisemallisia haittavaikutuksia lieventävänä seikkana.

Museoviraston laatima RKY-inventointi kohdekuvauksineen on valtioneuvoston päätöksellä otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Malmin lentoasema on osoitettu valtakunnallisesti merkittäväksi sen ilmailukäyttöön perustuvan ominaisluonteensa perusteella. Keskeisiä piirteitä ovat lentoterminaali, lentokonehangaari sekä avoin kenttätila kiitoratoineen.

Malmin lentoasemaan kohdistuvia vaikutuksia on kulttuuriympäristön kannalta arvioitava sen olemassa olevan rakennusperinnön ja lentotoimintaa kuvastavan maisematilan perusteella. Mikäli kenttä rakentuu tulevaisuudessa tiiviiksi asuinalueeksi, ei kokonaisuuden luonne vastaa enää lentoasemaa ja suuri osa valtakunnallisen merkityksen perustelleista piirteistä häviää.

Näin ollen myöskään YVA:ssa ei voida lähteä siitä, että alueen kaavarungon mukainen asemakaavoitus ja rakentaminen tuottaisivat lentoaseman alueelle sellaisia ominaispiirteitä, jotka voitaisiin jatkossa nähdä RKY-alueelle soveltuvana muutoksena. Kun alueen asemakaavoitus kuulemisineen ja mahdollisine valituskäsittelyineen on kesken, ei voida ennakoida, päädytäänkö vielä sellaiseen ratkaisuun, että muutosta voitaisiin pitää yhteen sopivana alueen kulttuurihistoriallisten arvojen kanssa. Mikäli näin ei tapahdu, tulee kohteen valtakunnallinen merkitys arvioitavaksi uudelleen siinä vaiheessa, kun RKY-inventoinnin päivittäminen mahdollisesti ajankohtaistuu.

Malmin lentoasemaan kohdistuvia vaikutuksia on siten arvioitava sen nykyisen, valtakunnallisesti merkittävänä katsotun ominaisluonteen perusteella. YVA-selostuksessa esitetyn luokittelun perusteella vaikutusten suuruus olisi tällöin sekä VE1:ssä että VE2:ssa erittäin suuri. Vaikutus on kuvattu selostuksessa seuraavasti: ”Muutos näkyy maisemassa hyvin laajalle alueelle ja/tai vaikuttaa muutoin oleellisella tavalla maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymiseen pysyvästi. Muutoksen myötä maiseman luonne muuttuu niin, että paikan / alueen nykyinen käyttö estyy pysyvästi.”

Osastonjohtaja

Mikko Härö

Intendentti

Elisa El Harouny

Uudenmaan ELY-keskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

lausuntopyyntö 12.11.2018, UUDELY/1127/2018

Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostus

Helen Oy suunnittelee lämpökeskuksen rakentamista Tattarisuolle. Laitoksen kauko-
lämpöteho olisi noin 130 MW ja polttoaineteho noin 120 MW.

Arvioitavat vaihtoehdot:

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1: Laitos sijoittuu Tattarisuon teollisuusalueen koilliskulmaan. Lähimmät
nykyiset asuinalueet ovat Puistola ja Alppikylä, joiden asuintalot sijaitsevat
lähimmillään noin 150 metrin etäisyydellä hankealueesta. Lahdenväylä
kulkee noin 400–500 metrin etäisyydellä hankealueesta.

VE2: Laitos sijoittuu välittömästi Tattarisuon teollisuusalueen eteläpuolelle ja
Malmin lentokentän itä-länsisuuntaisen kiitoradan itäpäähän. Lähimpänä
olevat nykyiset asuinalueet ovat Alppikylä ja Jakomäki, joihin on
lähimmillään etäisyyttä noin 400-500 metriä.

Molemmissa vaihtoehdoissa tarkastellaan vaihtoehtoja, jossa polttoaineena käytetään
biomassaa tai biomassaa ja jäteperäistä kierrätyspolttoainetta (enintään 50 %
osuudella).

Lausunto

Etelä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen
ympäristöterveydenhuoltoyksikkö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Melu

Tehdyn melumallinnuksen perusteella hanke ei aiheuta melun ohjearvojen ylittymistä
kummankaan sijoitusvaihtoehdon ympäristössä nykyisten asuinalueiden kohdalla.
Vaihtoehdossa VE2 melu saattaa ylittää yöajan ohjearvon lähimmän suunnitellun
asuinalueen kohdalla (Malmin lentokenttäalueen kaavarungon mukainen
rakentaminen) ja lämpökeskuksen aiheuttama melu tulee ottaa alueen jatkosuunnit-

telussa huomioon. Lämpökeskuksen käyttöönoton jälkeen laitoksen aiheuttama ympäristömelu mitataan ja melua seurataan ympäristölupamääräysten mukaisesti.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää tarpeellisena, että laitos suunnitellaan siten, että laitoksen aiheuttamat melupäästöt ympäristöön ovat mahdollisimman vähäiset, koska laitos sijaitsee hyvin lähellä tiivistä asutusta.

Päästöt ilmaan

Leviämismallilaskelmien mukaan lämpökeskuksen maksimipäästöjen aiheuttamat rikkidioksidin, typpidioksidin, pienhiukkasten ja hengitettävien hiukkasten pitoisuudet alittivat kaikissa vaihtoehdoissa voimassa olevat ilmanlaadun ohje- ja raja-arvot. Jäteperäisten kierrätyspolttoaineiden polton osalta mallinnettiin myös fluorivety-, kloorivety- ja elohopeapitoisuudet, jotka olivat pieniä. Arvioinnin mukaan polttoaineen käsittelyyn liittyvät pölyvaikutukset ovat vähäiset. Lämpökeskuksen päästöillä ei siten arvioida olevan merkittävää vaikutusta alueen nykyiseen ilmanlaatuun. Vaikutuksia ilmanlaatuun tarkkaillaan osana pääkaupunkiseudun ilmanlaadun yhteistarkkailua laitoksen jatkuvatoimisen käyttötarkkailun lisäksi.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää tarpeellisena, että ympäristöluvan yhteydessä annetaan toiminnalle riittävät lupaehdot pölyhaittojen torjuntaan, vaikka leviämislaskelmien perusteella haittojen arvioidaan olevan vähäiset. Pölyhaittojen tehokas torjunta on tärkeää, koska laitos sijaitsee hyvin lähellä tiivistä asutusta. Lupaehdoja annettaessa tulee huomioida myös kuljetuksista ja laitoksen häiriötilanteista aiheutuvat pölypäästöt.

Talousvesi

Lämpölaitoksen sijaintivaihtoehdot sijaitsevat molemmat lähellä I-luokan pohjavesialuetta, missä sijaitsee HSY:n Tattarisuon varavedenottamo. Pohjavesialueen kemiallinen tila on huono ja pohjavesialue luokitellaan riskialueeksi. Arviointiselostuksen mukaan hankkeen pohjavesivaikutukset on molemmissa vaihtoehdoissa arvioitu vähäisiksi, koska pohjaveden virtaussuunta on hankealueilta länteen, eikä hankealueiden itäpuolella olevan pohjavesialueen suuntaan. Rakentamisen aikana pohjavettä voi purkautua paikallisesti vähäisiä määriä ja pohjaveden virtausolosuhteet voivat myös paikallisesti muuttua, koska rakennettavilla alueilla esiintyy paineellista pohjavettä. Rakennusten paalutus voi myös aiheuttaa paikallista pohjaveden samenumista, mistä voi seurata paikallisesti pohjaveden rauta- ja mangaanipitoisuutta kohottava vaikutus. Edellä mainittujen vaikutusten ei kuitenkaan arvioida ulottuvan pohjavesialueelle saakka. Tehdyn kaivokartoituksen perusteella lähialueella sijaitsevien yksityiskaivojen vettä ei käytetä talousvetenä. Rakennettavan maaperän pilaantuneisuuden ja rakennettavuuden selvittämiseksi laaditaan erillinen suunnitelma. Arviointiselostuksessa pohjaveden pinnankorkeuden ja laadun tarkkailua pidetään tarpeellisena.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää tärkeänä, että ympäristölupavaiheessa selvitetään tarkemmin sijaintivaihtoehtojen maaperän pilaantuneisuus ja tarvittavat

puhdistustoimenpiteet ennen laitoksen rakentamista. Maaperän puhdistustoimenpiteiden ja laitoksen rakentamisen vaikutukset I-luokan pohjavesialueelle ja Tattarisuon varavedenottamon käytettävyyteen on tarvetta selvittää tarkemmin ympäristölupavaiheessa. Pohjavesitarkkailulla tulee varmistaa Tattarisuon varavedenottamon veden käyttökelpoisuus talousveden varavedenottamona.

Liikenneturvallisuus

Arviointiselostuksen mukaan rakentamisvaiheessa hankkeesta aiheutuu 30-60 raskaan ajoneuvon käyntiä hankealueella vuorokaudessa ja laitoksen ollessa käynnissä määrä on noin 40 käyntiä vuorokaudessa. Liikennemäärien kasvu on pientä verrattuna tie- ja katuverkon nykyisiin liikennemääriin. Kuljetuksia on tarkoitus tehdä pääsääntöisesti maanantaista lauantaihin ajoittuen klo 06-22 välille. Laitoksen ollessa käytössä liikenneverkko on täydentynyt Ilmasillalla, mikä on suunniteltu rakennettavan vuosien 2023-2025 aikana. Suunnitelmana on, että polttoainekuljetukset hoidettaisiin pääsääntöisesti Ilmasillan liittymän kautta hankealueelle.

Rakentamisen aikana kuljetukset kulkevat Heikinlaakson ja Sepänmäen asuinalueiden läpi ja reitit risteävät jonkin verran kouluun kulkevien oppilaiden koulureittien kanssa. Laitoksen ollessa käytössä ja Ilmasillaa käytettäessä kuljetusreitit eivät kulje Heikinlaakson ja Sepäntien asuinalueiden läpi eivätkä risteä koulureittejä samalla tavoin kuin rakentamisen aikana.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää tarpeellisena, että liikenneturvallisuuteen kiinnitetään hankkeen suunnittelussa erityistä huomiota, vaikka raskaan liikenteen määrän ei arvioidakaan kasvavan hankkeen johdosta merkittävästi. Liikenneturvallisuuden ei kuitenkaan tulisi enää heiketä nykyisestä, koska liikenneturvallisuus jo nykytilanteessa koetaan paikoitellen puutteelliseksi.

Muuta

Arviointiselostuksen mukaan ympäristölupapäätöksissä annetaan lämpökeskukselle määräykset muun muassa ilmoittamismenettelystä savukaasujen puhdistuslaitteiden häiriötilanteissa, sekä poikkeuksellisista tilanteista, kuten vahingoista ja onnettomuuksista, joista saattaa aiheutua vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle tai joissa kemikaaleja, polttonesteitä tai muita aineita pääsee maaperään, pinta- tai pohjavesiin, viemäriin tai haihtumaan ilmaan.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää tarpeellisena, että tiedottaminen lähialueen asukkaille erilaisissa häiriötilanteissa on etukäteen suunniteltua ja myös lähiasukkaat ovat tietoisia toimintavoista. Laitoksen ja asukkaiden välinen avoin vuoropuhelu on rakentamisen ja toiminnan aikana on tärkeää.

Ympäristöterveydenhuollon
ylitarkastaja

Erja-Riitta Tarhanen

Tiedoksi Helsingin kaupunki, ympäristöterveydenhuolto

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

puh. 029 501 6000
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9

Kouvolan toimipaikka
Kauppmiehenkatu 4

Tämä asiakirja ESAVI/22364/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/22364/2018 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Tarhanen Erja-Riitta 14.01.2019 14:17

Mikko Kaarlampi

3.4.2018

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

PL 36

00521 HELSINKI

Viite Lausuntopyyntönnä 5.3.2018

Asia HELEN OY:N TATTARISUON LÄMPÖKESKUS, HELSINKI

Helen Oy suunnittelee biomassaa tai biomassaa ja jäteperäisiä kierrätyspolttoainejakeita polttoaineena käyttävää lämpökeskuksen rakentamista Koillis-Helsinkiin Tattarisuolle.

Gasum Oy:n DN400 korkeapaineinen 54 bar siirtoputki kulkee alueen laidalla liitekartan mukaisesti.

Suojaetäisyyksiä määritettäessä ulkopuoliset rakennukset jaetaan ryhmiin A ja B. Ryhmään A kuuluvat yleiset kokoontumiseen tarkoitetut rakennukset: majoitushuoneistot (hotelli, sairaala, vanhainkoti), kokoontumishuoneistot (koulu, elokuvateatteri, suurmyymälä), asuinhuoneistot (kerrostalo). Lisäksi ryhmään A kuuluu räjähteitä valmistava, varastoiva tai käytävä laitos sekä vaarallisia kemikaaleja teollisesti käsittelevä tai varastoiva laitos.

Ryhmään B kuuluvat asuinhuoneistot (omakotitalo, rivitalo), työpaikkahuoneistot tai muut kuin asumiseen tarkoitetut rakennukset, missä ihmisiä säännöllisesti oleskelee sekä erillinen rajattu alue.

Kyseessä olevan maakaasuputken (DN400, 54 bar) suojaetäisyysvaatimus ryhmään A kuuluviin rakennuksiin/kohteisiin on 16 metriä. Suojaetäisyysvaatimus ryhmään B kuuluviin rakennuksiin/kohteisiin on 8 metriä.

Paineenvähennys- sekä venttiiliaseman suojaetäisyysvaatimukset ryhmään A kuuluviin rakennuksiin/kohteisiin on 50 metriä. Suojaetäisyysvaatimus ryhmään B kuuluviin rakennuksiin/kohteisiin on 25 metriä.

Gasum Oy pyytää ottamaan huomioon suojaetäisyydet lämpökeskuksen aluetta suunniteltaessa.

Sijainti Putkiväli: 2640001 Suurmetsäntie - Tattariharju Paalu: 43.93 + 94m

Yhteystiedot Lausunto: Mikko Kaarlampi 020 44 78848
mikko.kaarlampi@gasum.com

GASUM OY

Mikko Kaarlampi

Mikko Kaarlampi
Maankäyttöinsinööri

Liitteet Ote asetuksesta 551/2009

3.3.1 Suojaetäisyydet rakennuksista

Suojaetäisyyksiä määritettäessä ulkopuoliset rakennukset jaetaan ryhmiin A ja B.

Ryhmään A kuuluvat yleiset kokoontumiseen tarkoitetut rakennukset: majoitushuoneistot (hotelli, sairaala, vanhainkoti), kokoontumishuoneistot (koulu, elokuvateatteri, suurmyymälä), asuinhuoneistot (kerrostalo). Lisäksi ryhmään A kuuluu räjähteitä valmistava, varastoiva tai käyttävä laitos sekä vaarallisia kemikaaleja teollisesti käsittelevä tai varastoiva laitos.

Ryhmään B kuuluvat asuinhuoneistot (omakotitalo, rivitalo), työpaikkahuoneistot tai muut kuin asumiseen tarkoitetut rakennukset, missä ihmisiä säännöllisesti oleskelee sekä erillinen rajattu alue.

Taulukko 1

Rakennusten suojaetäisyys maakaasun siirtoputkesta

Putken nimelliskoko	Etäisyys ryhmän A kohteista, m	Etäisyys ryhmän B kohteista, m
DN ≤ 200	10	5
200 < DN ≤ 500	16	8
DN > 500	20	10

3.3.2 Maanpäällisten rakennelmien suojaetäisyydet

Paineenlisäysaseman ja siirtoputkistoon liittyvän paineenvähennys-, linjasulkuventtiili- ja kaavinaseman suojaetäisyyden tulee olla vähintään taulukon 2 mukainen. Suojaetäisyys mitataan paineenlisäys- ja paineenvähennysasemalla suojarakennuksesta ja venttiili- ja kaavinasemalla uloimmasta venttiilistä tai kaavinloukusta.

Taulukko 2

Suojaetäisyys rakennuksista, erillisistä rajatuista alueista ja muista erityiskohteista

Laitte tai asema	Etäisyys ryhmän A kohteista, m	Etäisyys ryhmän B kohteista, m	Moottori-, moottoriliikenne-, valta- ja kantatie, rautatie, m
Paineenvähennys-, linjasulkuventtiili- ja kaavinasema	50	25	25
Paineenlisäysasema	100	50	50

14.1.2019

Uudenmaan ELY-keskukselle

Viitaten verkkosivuillanne olevaan kuulutukseen

Lausunto Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri toteaa yva-arviointiohjelmasta seuraavaa.

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ovat 3.4.2018 antaneet yhteislausuntonsa Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristöarviointiohjelmasta. Osa kyseisen lausunnon huomioista on noteerattu, pääosaa ei.

Jäljempänä on lyhyesti kommentoitu lähinnä niitä luontoarvoja, joita YVA-prosessi ei ole tähän mennessä riittävässä määrin tunnistanut tai huomionnut vaikutusarvioinneissa.

Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen

Arviointiselostuksessa kiinnittää kiusallista huomiota se, että Malmin kaavarunkoon suhtaudutaan tavalla, joka rinnastaa sen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti valmisteltuihin kaavoihin. Kyseessä on maankäyttö- ja rakennuslaille vieras tuotos, joka on valmisteltu ilman lainsäädännön edellyttämää kaavojen vuorovaikutusta. Kaavarungolla ei siten myöskään ole mitään oikeusvaikutusta. Esitettyjä maankäyttövaihtoehtoja ei siksi tule tarkastella kaavarunkoa vasten.

Ilmastovaikutukset

Mikä tahansa puunkäyttö ei ole vaikutuksiltaan hiilineutraalia. Puupolttoaineen oton luonto- ja hiilivarastovaikutukset riippuvat olennaisesti siitä mistä ja millaisista metsistä se otetaan. Kolmen uuden biovoimalan ohella uusilla alueilla tulisi vakavasti tutkia hajautettua ilmastoystävällistä energiantuotantoa, kuten maalämmön, biokaasun ja aurinkoenergian yhdistelmiä.

Pintavedet ja kalasto

Vaikutusarvioinnissa ei ole riittävässä määrin noteerattu hankkeen mahdollisia vaikutuksia Longinojan Helsingin oloissa hyvin arvokkaaseen ja vaikutuksille herkkään vesistöön. Olennaisia taimenpuron vedenlaadun kannalta ovat etenkin poikkeustilanteet, joita lämpökeskuksen kaltaisessa laitoksessa vääjäämättä ajoittain esiintyy.

Kasvillisuus, eliöstä ja luonnon monimuotoisuus

Kumpikin esitetyistä vaihtoehdoista aiheuttaa nähdäksemme selviä haitallisia luontovaikutuksia, joiden kokonaistasoa on syytä pitää merkittävänä. Tehdyissä vaikutusarvioinneissa on ilmeisiä puutteita varsinkin sen osalta, mikä on vaihtoehtojen toteuttamisen vaikutus Koillis-Helsingin metsäekologiseen verkostoon ja sen eri osa-alueiden kytkeytyneisyyteen. Puutteita on myös pohjoisen vaihtoehdon (vaihtoehto 1) nykyisten metsäluontoarvojen tunnistamisessa.

VEI Pohjoinen

Arviointiohjelman osana tehdyissä vuoden 2018 luontoselvityksissä esitetään selvitetyn myös METSO-arvoja omaavien metsien mahdollinen sijoittuminen hankealueille. Tällaisia metsiä ei vuoden 2018 selvityksessä ole alueelta havaittu: *"Sijoitusvaihtoehdon VEI pohjoinen alueella ei sijaitse vesilain tai luonnonsuojelulain tarkoittamia suojeltuja luontotyyppejä, metsälain erityisen arvokkaita elinympäristöjä, METSO-ohjelman kriteerit täyttäviä metsiä tai uhanalaisen luontotyypin kriteerit täyttäviä kohteita. Alueen metsiä leimaa kenttäkerroksen kuluneisuus, etenkin pitemmälle lahonneen puuston vähäisyys (muutamia tuoreita tuulenskaatoja on), pensaskerroksen niukkuus ravinteikkaimmilla kuvioilla ja puuston tasainen ikärakenne eri kuvioilla"*.

Luontojärjestöjen keväällä 2018 antamassa yhteislausunnossa oli valmiiksi yksilöity kaksi metsäkuvioita, jotka täyttävät METSO-kriteerit:

*"Jakomäki-Tattariharju-Tattarisuon aluesuunnitelman sekä sitä konkretisoivan, vuonna 2015 laaditun ja alkuvuodesta 2016 hyväksytyyn Jakomäki-Tattariharju-Tattarisuon luonnonhoitosuunnitelman teon yhteydessä hankealueelta on tunnistettu luontojärjestöjen toimesta METSO-arvoja omaavia kangas- ja lehtometsiä:
https://www.hel.fi/static/hkr/luonnonhoitosuunnitelmat/Jakomaen_Tattariharjun_Tattarisuon_lhs_2016.pdf*

Hankealueen itä- ja kaakkoisosan pääosan muodostava luonnonhoitosuunnitelman kuvio 22 (1,53 ha) on kuvattu vuoden 2015 järjestökommenteissa seuraavalla tavalla: Iso kuvio, joka kannattaisi jakaa kahteen osaan eli runsaslahopuustoiseen, METSO I luokan lehtomaisen kankaan kriteerit täyttävään pohjoisosaan sekä niukkalahopuustoisempaan (METSO II-III) eteläpuoliskoon.

Tämän eteläpuolinen, välittömästi hankealueeseen rajoittuva kuvio 23 (0,88 ha) on puolestaan kuvattu seuraavasti: Monipuolista, kohtuullisessa määrin erikäisrakenteista sekametsälehtoa (määritetty lehtomaiseksi kankaaksi), jossa jonkin verran lahopuuta. METSO II-III-luokan lehtoa"

*Varsinkin yllä yksilöidyt kuviot sekä mahdollisesti myös hankealueen pohjois- ja luoteisosan metsät ovat luonteensa puolesta mahdollinen esiintymispaikka myös luontodirektiivin liitteen II lajille lahokaviosammalelle (*Buxbaumia viridis*)."*

Edellä mainitut luontojärjestökommentit perustuvat kaikkien kolmen METSO-kriteerien tekoon kriteerityöryhmän jäsenenä tai varajäsenenä osallistuneen Keijo Savolan maastokäyntiin alueella.

Vuoden 2018 luontoselvityksessä edellä mainittuja METSO-arvoja ei ole tunnistettu. Arviointiohjelman perusteella vaikuttaa myös siltä, että alueella ei ole myöskään tehty lausunnossa esittämäämme lahokaviosammalselvitystä.

Edellä mainituista syistä katsomme arviointiselostuksen luontotietopohjan olevan pohjoisen vaihtoehdon osalta puutteellinen ja lisäksi antavan turhan vähättelevän kuvan alueen nykyisistä luontoarvoista. Jälkimmäinen vaikuttaa osaltaan siihen, että myös vaihtoehdon luontovaikutukset on arvioitu todellista vähäisemmiksi.

Lisäksi Tattarisuon lämpövoimalan VE 1 -vaihtoehto on liikenteellisesti jokseenkin toivoton: Lahdenväylältä ei ole liittymää Suurmetsäntielle. Suurmetsäntieltä kuljetusten pitäisi käännyä Rattitielle ja edelleen Akkutielle, mutta HCT-rekat (HCT = high capacity transport) eivät mahdu kulkemaan kyseisten katujen risteyksistä. Syöttöliikenteen mutkikkaat reitit on YVA-raportissa esitelty kuvassa 14-6 sivulla 165.

VE2 Eteläinen

Tehdyissä luontoselvityksissä on tunnistettu vain osa tämän vaihtoehdon toteuttamisen aiheuttamista luontohaitoista. Pohjoisosan luontoselvityksessä arvokkaaksi todettu lehto on osa Helsingin oloissa iso (yli 25 ha) lehtovaltaisten metsien kokonaisuutta, joka sijaitsee Tattarisuon teollisuusalueen ja kentän välissä. Kyseinen lehtoalue täyttää edustavimmalta osin maakunnallisesti arvokkaan lehtoalueen kriteerit.

Lehtokokonaisuutta täydentää hieman etelämpänä Tattariharjuntien ja Hyttitien välissä sijaitseva noin 3 hehtaarin arvokas lehtokokonaisuus.

Lentokenttäalueen länsipuolinen pensaikkona kuvattu hankevaihtoehdon etelä- ja keskiosa on nykyisellään lähinnä koivua, pajua ja muuta lehtipuuta kasvavaa nuoripuustoista lehtoturvekangasta. Pidemmällä tähtäimellä siitä olisi mahdollista kehittää hyvä tukialue nykyisille, jo tällä hetkellä arvokkaille lehtokokonaisuuksille.

Lämpökeskuksen rakentaminen alueelle tuhoaisi lehtokokonaisuuden kaakkoisosan. Lisäksi se heikentäisi Tattarisuon metsien metsäekologista kytkeytyneisyyttä itään Kivikon metsään sekä etelään Tattariharjuntien ja Hyttisuon väliseen lehtoon.

Vaihtoehto 2 heikentäisi ekologista yhteyttä lähialueen metsäekologisen verkoston ja lentokenttäalueen itä- ja kaakkoispuolisten arvokkaiden lehtojen välissä. Siksi senkin luontovaikutuksien yhteisvaikutus olisi merkittävä.

Muut vaihtoehdot jatkosuunnitteluun

Koska molempiin esitettyihin vaihtoehtoihin liittyy suuria ongelmia, esitämme että jatkotyössä pohditaan myös muita vaihtoehtoja.

Ohjelmavaiheen lausunnossamme esitimme, että vaihtoehtona on tutkittava mahdollisuudet sijoittaa voimalaitos kokonaan Tattarisuon teollisuusalueen sisälle. Näin teollinen toiminta saataisiin olemassa olevalle *brownfield*-alueella ja säästettäisiin *greenfield*-aluetta. Tällöin nyt suunniteltu alue jäisi nykytilaansa virkistysalueeksi, joka toteuttaisi myös maakuntakaavan viheryhteystarvetta.

Lisäksi esimerkinomaisesti vielä kaksi mahdollisuutta lisää – muitakin vaihtoehtoja varmasti on (kartta):

VE 3 sijaitsee välittömästi VE 2:n pohjoispuolella Tattarisuon teollisuusalueella. Se syrjäyttäisi joukon peltihalleja ja niissä toimivia yrittäjiä. Näin tekee tosin myös VE 1, joka sijaitsee osaltaan teollisuusalueella.

VE 4 sijaitsee aivan kiinni Lahdenväylässä Kivikon puolella. Sijoituspaikkaa oli ilmeisesti etsitty myös Kivikon puolelta, mutta valmista sopivaa tonttia ei ollut löytynyt. Tähän voi vain todeta, että tontteja voi aina yhdistellä ja jakaa uudelleen, varsinkin jos maapohjan omistaa kaupunki. – Lounaissivultaan VE 4 rajautuu suunniteltuun Lahdenväylän ylittävään siltaan ja liittymään, jota YVA:ssa kutsutaan Ilmasillaksi. Samaa siltaa tulisi käyttämään myös Raide-Jokeri 2. Jos Ilmasilta ja sen liittymä toteutetaan, VE 4:n liikenteellinen sijainti olisi jotakuinkin optimaalinen.

Lisäksi jatkotyössä tulee pohtia myös mahdollisuutta toimia hajautetun ilmastoystävällisen energiantuotannon, kuten maalämmön, biokaasun ja aurinkoenergian yhdistelmien avulla.

Lisätietoja

- liikenne ja uudet vaihtoehdot: arkkitehti, valtiotieteiden tohtori Timo Kalanti, puhelin 040 538 5627, timokalanti@gmail.com

- luonto: luonnonsuojeluasiantuntija Keijo Savola, puhelin 045 652 1974, keijo.savola@gmail.com

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON UUDENMAAN PIIRI RY

Laura Räsänen
puheenjohtaja

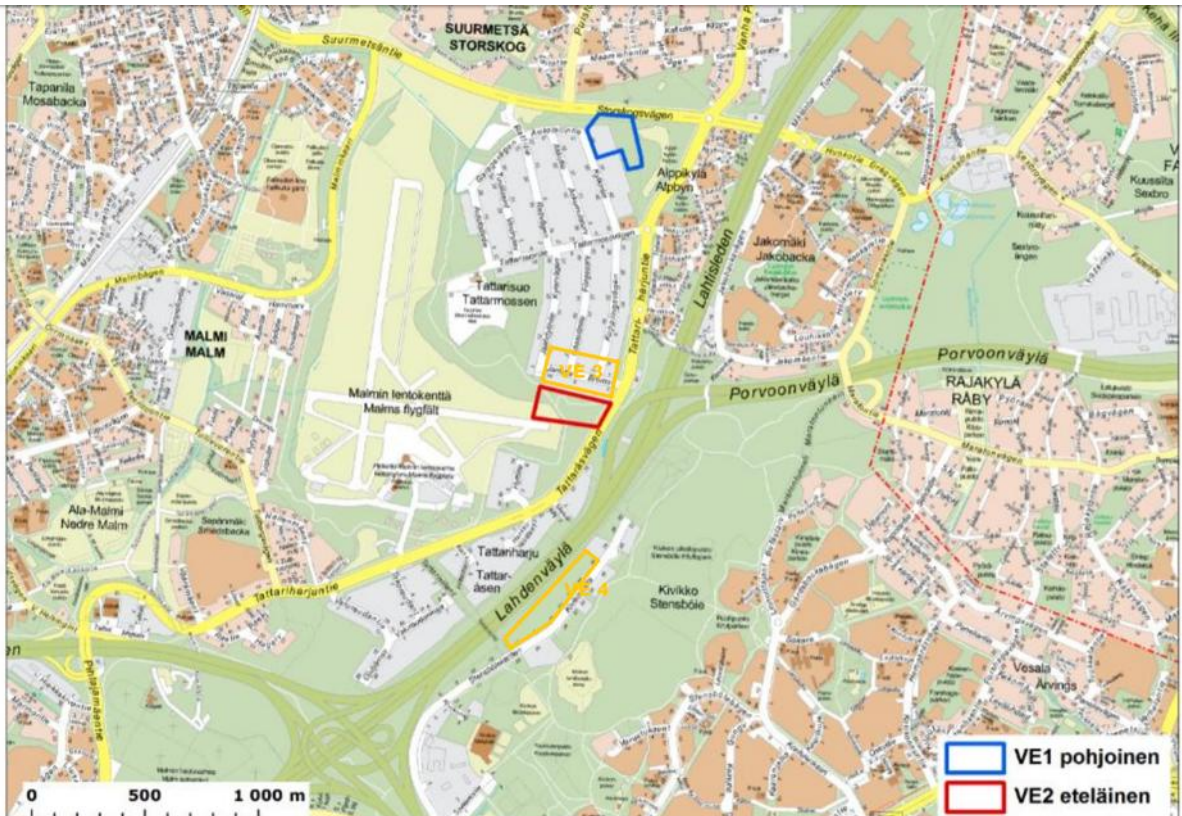
Tapani Veistola
erityisasiantuntija

LIITEKARTTA Uudet VE3 ja VE4

Uronen Elina (ELY)

Lähetetty: Tapani Veistola <tapani.veistola@sll.fi>
maanantai 14. tammikuuta 2019 16.07
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Kopio: Laura Räsänen; Uudenmaan luonnonsuojelupiiri
Aihe: Liitekartta lausuntoomme (Re: Lausunto Tattarinharjun yvasta)

Luokat: Elina; Ympäristö

Tapani Veistola <tapani.veistola@sll.fi> kirjoitti 14.1.2019 kello 16.03:

<SLL-UP-HELSY-Tattarinharju-140119.doc>

Tapani Veistola
erityisasiantuntija

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry
Itälahdenkatu 22 b A
00210 HELSINKI

Puhelin 0400 615 530
tapani.veistola@sll.fi
@TapaniVeistola

@sll_uusimaa
www.sll.fi/uusimaa

Helsingin kaupunki
Kaupunginhallitus

Uudenmaan ELY - keskus
ELY - centralen i Nyland

25 -01- 2019

Pöytäkirjanote

1/2019

1 (4)

Asia/8

07.01.2019

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnon-
varat)
PL 36 (Asemapäällikönkatu 14)
00521 HELSINKI

§ 9

Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskevan ympäristövaiku- tusten arviointiselostuksesta

HEL 2018-002081 T 11 01 05

UUDELY/1127/2018

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki toteaa, että Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut on kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisena antanut asiasta lausunnon 30.11.2018. Helsingin kaupunki viittaa ympäristöpalveluiden lausuntoon ja toteaa lisäksi, että arviointia on perustellusti täydennetty lisävaihtoehdolla ohjelmavaiheessa saadun palautteen johdosta. Hankkeesta on saatu runsaasti palautetta lähiympäristön asukkailta ja muilta toimijoilta. Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttavat tekijät on tunnistettu ja vuoro vaikutus on toteutunut hyvin.

Arviointiselostukseen on lisätty kuvaus hankkeen sijaintivaihtoehtojen valinnasta. Selostuksessa on todettu, että muita koillisen Helsingin sijaintipaikkoja on pyritty löytämään Kivikon teollisuusalueelta, mutta siellä ei ole käytettävissä Helen Oy:n biolämpökeskuksen tarpeisiin riittävä aluetta. On tärkeää, että merkittävien hankkeiden sijaintipaikkojen muotoutuminen ja niitä koskevat vaiheet on tuotu selkeästi esille.

Vaihtoehto VE0 on vertailussa esitetty vaikutuksettomana. Hankkeen toteuttamatta jättäminen Tattarisuolla merkitsisi kuitenkin sitä, että pääosin samankaltaiset vaikutukset kohdistuisivat johonkin muuhun paikkaan Helsingissä, mikäli tämä hanke päätettäisiin toteuttaa vaihtoehdon VE0 mukaisesti. Kaupunginvaltuusto päätti Helen Oy:n kehitysohjelman toteuttamisesta erilliseen lämmöntuotantoon perustuvan hajautetun ratkaisun mukaisesti. Tällöin on rakennettava kaukolämmön toi-

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

07.01.2019

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

mintavarmuus huomioon ottaen riittävästi korvaavaa kaukolämmöntuotantokapasiteettia ennen Hanasaaren voimalaitoksen käytöstä luopumista. Koilis-Helsinkiä on tarkasteltu yhtenä kolmesta biolämpökeskuksen sijaintipaikasta, sillä alueella on runsaasti kaukolämmön kulutusta mutta vähän lämmön tuotantoa.

Arviointi on varsin kattava, mutta tärkeät yhteenveto- ja vertailuosiot taulukkoineen on esitetty suppeasti ja osin epä johdonmukaisesti niin, ettei vertailun sisältö avaudu riittävästi niiden pohjalta. Vaikutukset ja niiden merkittävyys on kuitenkin riittävästi kuvattu toisaalla arviointiselostuksessa.

Arviointiselostuksen laatimisen aikana on valmistunut Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden liito-oravaselvitys. Sen alustavat tiedot ovat olleet ympäristövaikutusten arvioinnin lähtötietoina. Luontoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitava ja täydennettävä liito-oravan osalta uusimmilla tiedoilla tuoreen raportin mukaisesti hankkeen mahdollisessa jatkosuunnittelussa ja lupamenettelyissä.

Ilmastovaikutukset on arvioitu varsin suppeasti laitoksen ja kuljetusten hiilidioksidipäästöjen osalta. Vaikutuksia luonnonvaroihin tulisi fossiilisten, uusiutuvien ja kierrätyspolttoaineiden osalta verrata selkeästi koko ketjun osalta. Arviointiselostuksessa on tarkasteltu polttoaineiden vaikutuksia, mutta varsinaisia koko ketjun kattavia laskelmia ei ole esitetty. Polttoaineiden ja laitoksen ilmastovaikutuksia on tärkeää arvioida laajemmin ennen mahdollisia toteutuspäätöksiä Tattarisuon laitoksen kaltaisessa merkittävässä ja pitkäaikaisessa energiahankkeessa. Voimalaitoksen polttoaineiden ilmastovaikutukset tulee arvioida huolellisesti ja uusimman tutkimustiedon valossa. Molemmat hankevaihtoehdot edistävät kivihillen käytöstä luopumista, mikä on Helen Oy:n kehitysohjelman ja kaupungin tavoitteiden mukaista.

Tattarisuon eteläisen ja pohjoisen vaihtoehdon vaikutukset ovat kokonaisuutena hyvin samankaltaiset, mutta eroja on erityisesti vaikutuksissa maankäyttöön ja maisemaan, kulttuuriympäristöön sekä ihmisten elinolosuhteisiin ja viihtyvyyteen.

Pohjoisessa vaihtoehdossa on ihmisten elinolosuhteisiin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset arvioitu suuriksi. Laitosalueen lähellä ja kuljetusreittien varrella on runsaasti asutusta ja herkkiä kohteita, kuten päiväkotia, kouluja ja palvelutaloja. Potentiaalisten haitankärsijöiden määrä on arvioinnissa todettu pohjoisessa suuremmaksi kuin eteläisessä vaihtoehdossa. Eteläisellä alueella on vähemmän asukkaita laitosalueen lähellä ja liikenne yhteydet raskaalle liikenteelle ovat etenkin Ilmasillan eritasoliittymän ja Ilmasillan tien toteuduttua huomattavasti paremmat.

07.01.2019

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Laitostoiminnan ja asutuksen yhteensovittaminen ja hyvää ympäristöä tukevien suunnitteluratkaisujen muodostaminen on eteläisessä vaihtoehdossa todennäköisesti paremmin toteutettavissa, sillä suunnittelulla voidaan vielä vaikuttaa molempiin. Sosiaalinen toteutuskelpoisuus on pohjoisessa vaihtoehdossa todettu selvästi heikommaksi, vaikka kummassakaan vaihtoehdossa ei todettu esimerkiksi ihmisten terveyteen vaikuttavia päästöjä. Välillisiä, ei raja-arvoina mitattavia vaikutuksia ihmisten elinympäristöön ja viihtyvyyteen kuitenkin aiheutuu varsinkin pohjoisessa vaihtoehdossa. Näitä haittoja aiheutuisi etenkin raskaasta liikenteestä. Liikenteen vaikutukset ovat luonteeltaan jatkuvia ja pitkäaikaisia, joten haittoja tulisi mahdollisuuksien mukaan torjua ennakolta maankäyttö- ja suunnitteluvalinnoin.

Ilmasillan eritasoliittymän ja Ilmasillantien toteutuminen on laitoksen raskaaseen liikenteeseen kytkeytyvien vaikutusten hallinnassa erittäin merkityksellinen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 7.11.2018 § 350 Ilmasillan eritasoliittymän ja Ilmasillantien mahdollistavan asemakaavamuutoksen nro 12480.

Molemmat tutkitut vaihtoehdot ovat uuden yleiskaavan mukaisia. Maa-kuntakaavan kulttuuriympäristön vaalimista koskeva ominaisuusmerkintä (RKY 2009) ei ole esteenä alueen rakentamiselle yleiskaavassa esitetyllä tavalla. Hankkeen kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset eivät estä kummanakaan vaihtoehdon toteuttamista. Arviointiselostuksessa on huomioitu kattavasti muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäännökset (1. maailmansodan linnoitteet), Malmin lentokentän valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, Fallkullan ja Aurinkomäentien kartanoympäristöt sekä Tapanilan ja Kontulan asuntoaluekokonaisuudet. Vaihtoehtojen kohdalla tai välittömässä läheisyydessä ei sijaitse kiinteitä muinaisjäännöksiä tai kulttuurimaisemakohteita paitsi Malmin lentokentän itä-länsisuuntaisen kiitoradan itäpää VE 2:n alueella.

Vaihtoehtojen merkittävyydeltään suuriksi arvioidut vaikutukset olivat eteläisessä vaihtoehdossa maankäyttövaikutukset Malmin lentokentän alueen kaavarunkoon ja kulttuuriympäristövaikutukset käytön alkuvaiheessa, kun lentokentän alue muutoin on vielä rakentamaton. Pohjoisessa vaihtoehdossa suuriksi arvioidut vaikutukset kohdistuvat ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Ympäristövaikutusten arviointiprosessissa ei päätetä hankkeiden toteuttamisesta eikä valita vaihtoehtoja. Mikäli YVA-prosessin päätteeksi yhteysviranomainen toteaa hankevaihtoehdot toteutuskelpoisiksi ja Helen Oy päättää edistää Tattarisuon biolämpölaitosta, on valinnoissa ja päätöksissä syytä antaa riittävä painoarvo merkitykseltään suuriksi todetuille ihmisiin kohdistuvilla vaikutuksilla. Ihmisiin kohdistuvien vaiku-

07.01.2019

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

tusten, liikenteen järjestämisen ja maankäytön suunnittelun mahdollisuuksien kannalta tulisi ensisijaisesti tutkia eteläistä vaihtoehtoa.

Mahdollisessa jatkosuunnittelussa ja asemakaavoituksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota ihmiseen ja luontoon kohdistuvien haitallisten vaikutusten torjuntaan, maisemallisesti korkealaatuisiin ratkaisuihin, liikennevaikutusten vähentämiseen suunnittelemalla Malmin lentokentän alue raitiotieverkkoon tukeutuvaksi sekä laajaan ja laadukkaaseen vuorovaikutukseen.

Käsittely

Esteelliset: Daniel Sazonov, Wille Rydman

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 12.11.2018, Tattarisuon YVA-selostus, Ely-keskus.pdf
- 2 Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostus, Helen Oy
- 3 Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutuksen arviointiselostuksen liitteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Pöytäkirjanote on lähetetty asianosaiselle 23.1.2019.

Kaupunginhallitus

Jenni Björkstén
pöytäkirjanpitäjä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566